

Latweefchu Awises.

Nr. 31.

Zettortdeenà 2. Augusti.

1862.

Awischu-sinnas.

Zelgawa. 24tâ Zuhli muhsu Keisera oh-trais dehls, Aleksanders Aleksandrowitsch no Leepajas abrauze Zelgawâ un par pufs stundu aisbrauze us Ribgu un tad ar eisenbahni us Warschawu Leelwirsta Konstantina Nikolajewitscha jaunpeedsimmuscha dehla Leelwirsta Wät-scheslawâ Konstantinowitscha kristibâs. — 30tâ Zuhli atkal pahrnahze no Warschawas un pullsten 4½ pehz pufsdeenas aisbrauze us Leepaju.

Zelgawa. 27tâ Zuhli pullsten desmitôs waf-karâ Zelgawâ sagaidijam famus augstus weesus, Keiseru un Keisereeni, kas to paschu deenu pullsten 10¼ no rihta no Leepajas bij isbraufuschi un us zetta ar wissadu gohdu un leelu preeku sweizinati tappuschi. 5 smukki gohda-waheti Zelgawâ un pilfata nammi wissuwairak leelajâ eelâ un bohtu garas rindes (fellowades), brangi bij gaismoti ar lampahm un jauki puschloti ar pukkeh, sakumu wijunneem un karrogeem. Wissaugstakee pilli pahrgullejuschi laipnigi wehleja, ka pullsten 9½ no rihta dseedataju beedriba, kahdas 50 preileenes un 30 fungi, leelâ pils istabâ Winnus sweizinjaja ar ihpaschi us to faskandetu meldiuu. Laipnigi par to pateikuschi aisbrauze pullsten desmitôs no wissu kauschu urrah! firdspateizibu un Deewaluhgschanahm pawadditi us Ribgu, no kurrenes Winni tuhda ar eisenbahni dewuschees us Pehterburgu. Deews Kungs lai Winnus wadda un baggati swehti par to leelu gohdu un preeku, ko tee muhsu mihtai Kursemmei un Widsemmei parahdijuschi muhs apmelledami, un til laipnigi mums parahdidadees, ka wissu kauschu firdim un dwehselehm schihs deenas buhs un paliks nepeemirstamas un dahrgas.

Leepajneeki ne warr beigt stahstih par to leelu preeku un gohdu, ko schinni laikâ peedsihwuschi, kur Keisers un Keisereene Leepajâ bijuschi pee Saweem Wissaugstakeem behrneem, un zil laipnigi un schehligi parahdijuschees

wisseem laudim. 16tâ Zuhli Keisers ar Krohnamantineeku bijuschi Ruzzawas meshâ us stirnu jaks. 19tâ Wissaugstakee ar saweem behrneem bijuschi Wahzu basnijâ, kur mahzitajs winnus usrunnajs. Tad gabjuschi no Latweefchu mahzitaja wadditi us Marias nabbagu-nammu, us Marias meitinas-nammu un arri us masu behreniau audsinaschanas-nammu, ir us leelo bahrinu-nammu, tohs apluhkoht. Pehzak wissi behrni eepreezinati tappuschi ar balto maissi, rauscheem un zukkura maissi, ko Wissaugstakee likkuschi teem papilnam doht.

Kaufasus. Scho pawassar muhsu kara-pulli ar to darbojuschees eenaidneekus isdshiht no Labas un Bjelajas uppes Kubanas dalkâ un 12 jaunâs stanzias (apzeetinas weetas) taifihht un garr rohbeschahm waktis nolikt. Tad suhtija Generalu Tikozki lihds Kardspes uppi, bet atpakkal nahkoht tam bij jakaujajs ar 700 Abadskeem un winnam 8 soldati tappe noschauti, 34 soldati un 2 wirfneeki fashauti. 1mâ Zuhni Generals atkal ar 8½ bataljonehm, 12 eskadronehm un 4 leeleemgabbaleem dewahs us Bjelajas uppi, kur 2 tuhlfst. eenaidneeki bij apzeetinasjuschees, kas tappe dsihiti atpakkal. Tad nopohstija 300 eenaidneeku mahjas, un aisdsinne eenaidneekus no uppes. Atpakkal eimohht eenaidneeki ar leelu niknibu Kreeweem uskrituschi un tiffai atkappuschees, kad strehneeki un leeli gabbali no abbahm puffedm frustu tohs maktigi schahwuschi. 26tâ Maiji 700 eenaidneeki usbrulluschi kahdai stanziai un wissu to leelu lohpu pullu panehmuschi un eedsinnuschi kalnôs, bet Kasaki dsinnuschees pakkal, winnus sakahwuschi un lohpus teem atnehmuschi. 6tâ Zuhni Generals suhtijis us zittu stanziau 6 rohthes no Sewastopoles pulka, 1 Kasaku eskadronu un 2 leelus-gabbalus, kurreem 1500 eenaidneeki uskrittuschi. Kad nu Kreeweem palihgs nahjis, tad gan willuschees prohjam, bet atkal nahkuschi 2 tuhlfst. eenaidneeki atpakkal un ar teem bij lohti nikni jakaujajs pirms winnus aisdsinuschi.

Behterburgâ jaw irr 6 Gimnasiun, bet fchis fcholas wiffas til pilnas jaunu fungu, ka wehl 7to Gimnasiun fchinni leelâ pilfatâ eetaifjufchi. — Senahts Awifes rakfta, ka us Keisera pawehleschanu pehz 22tra Merza 1860 liffumeem wehl 6 milj. rubl. fiblas fudraba naudas islaidihg.

Kreewusemmé effoht bes tahm Gubernements un bafnizas Awifehm kahdas 200 Awifes, no kurrahm 117 Behterburgâ tohp druffatas. — Drenburgas kaupmanni taggad fapehrl bohmwillu no Bukaras Widdus-Asia un taggad no turrenes gaidoht 2 tuhft. kameeku lohpus, kas nahfoht apkrauti ar bohmwillas nastahm. Sinneet, ka nikna karrâ labbad no Amerikas til mas bohmwillas atnahl, ka lohti dahrga paliftuse un Galanté daudf tuhftoschi bohmwillas pabrihku strahdneeki bes maifes. Tadeht nu melle to dabhuht zittas semmes, laut fchi bohmwilla ne effoht til labba. — No Maslawas effoht isgahjis leels pulks pabrihku strahdneeku tadeht, ka us laukeem effoht leels strahdneeku un lauku lohpeju trukums. — **Behterburgas-Maslawas** eisenbahné schinni pirmâ pufsgaddâ braufufchi 524 tuhft. zilweli un wairak nekâ 25 milj. pohdu prezes wedduschi, par to eenehmufchi 4 milj. fudr. rubl. — **Sibiria.** No Irkuzkas rakfta: nu jaw 2 mehneschi pagahjufchi bes semmes-trihzeschanas, bet Burjatu tauta brehz pehz sawahm mahjahm un lohpeem, kas noslibzinati tappufchi zaur leela Baikala esara uhdeni, kas wiffu to widdu appluhdinajis un nopohstijis, jo semmes-trihzeschana wiffuwairak paschâ esarâ darbojusees. Taggad leddus un sneegs tur irr iskuffis un nu tiklai dabhuhs ihsti redseht tahs pohstitas weetas. — **Witepskas** gubernementi pahr Daugawu taggad taifihg jaunu leelu tiltu, kas makfafchoht 233 tuhft. rubl. fudr.

Kurfemmes gubernements Awifes Nr. 60. isfluddina: Kurfemmes muifchneeki zeen. Generalgubernateru luhgufchi un fchis no Keisera isluhdhis tahdu schehlastibu: ka tahm kuntraftehm, fo Kurfemmes semneeki pehz wezzeem liffumeem jaw irr notaisfjufchi par nekrufschu iswirfchanas-naudas pelnischanohs, sawâ spehâ wehl buhs palift scho reisu un derrigahm buht vreeksch nahlfchâs nekrufschu dohschanas, un Gubernements waldischana wehl klahl peeteiluse, ka tadeht tahs kuntraftes, kas par nekrufschu naudas pelnischanohs

notaisfitas tappufchas tad, kad fchi luhgfschana pee Keisera ja w bij nodohta, ne warr wairs dabhuht scho labbumu, bet teem jaturrahg pehz jauneem nekrufschu liffumeem.

Warschawa. Us mahtes luhgfschanu dehlam Wladislawam Kunopkam un us mahfas luhgfschanu brahlam K. Korschenjowkim, kas besdeewiga grehka labbad no karrâ-teefas bij noteesati, ka tohs buhs nodoht faldatôs, Veelwirfhs Konstantins Nikolajewitsch scheem scho strahpi schehligi atlaidis.

Winnusemme. No Elsinworjes ohstas rakfta, ka leels pulks Kreewu leelu-gabbalu laiwu un karrâdampfluggu atnahlfufchi un tai juhâ munsterejoht. Arri Awifes rakfta, ka kahdi Galenderu karrâ-luggi ar Rehnineenes dehlu nahfchoht us Kronstatti un warrbuht arri us Rihgas ohstu.

Italia Napoleonam behdas ar Rohmu un Garibaldi. No Rohmas sawu karrâ-spehku negribb iswest, jo sohlijees Bahwestu afsargah. Bet nu skaidri redsams, ka ilgi tur wairs ne warr palift. Jo wiffa Italia pehz Rohmas tâ ilgodamees ilgojahs un sleppen taifahs to panemt ar warru sibhs ar Wenezju, bet Bahwests nekahdu padohmu nellausa.

Par nelaimi Garibaldis Italia reisodams wiffur laudis usrunnajis, lai ne paleel ar meeru pirms Rohmu un Wenezju dabhujufchi, un nu Garibaldi wehl Sizilia un Palermas leela pilfatâ laudis usrunnajis un ar lohti dedfgeem wahrdeem teem isstahstijis, ka Napoleons weens weenigais pee tam wainigs, ka Rohma un Wenzia wehl ne effoht peelifta pee Italias leelas walfts, ka winsch ween ne nowehlejoht Italiai scho leelu labbumu. — arri lohti niknus wahrdues islaidis prett winnu un prassijis, lai ne behdajohht ne par winna dufmahm ne par winna spehku, bet lai til wiffi zekotees un lai kahdi 2 milljoni karrâ-wihri cimohht us Rohmu, tad to gan dabhufoht. Arri Garibaldis taifotees sleppen eet ar fuggem us Rohmas juhmallu un ar sawu masu spehku gribboht Sprantschus fahht dshht ahra no Rohmas tizzedams, ka wiffa Italia tam tad tuhda peekrittischoht. Tad nu Napoleons effoht fadusmojees prett Garibaldi, to apshdsejis pee Italias lehnina un Sprantschu karrâ-luggi un faldati nogahjufchi pee Rohmas juhmallas walteht, lai Garibalda luggi ne nahl un ne pee-eet pee mallas, un atkal Wiktors ne gribbedams ne dumpi ne karru Italia, neds arri eenaidibu ar Napoleonu,

islaidis lehnina grahmatu pa wissu walsti, kas lai laudis meerina un teem sohla, ka Rohmu pateesi dabbuschoht ar labbu un ar laiku, ja tikkai warraas darbus ne darra. Arri pee Garibalda no-fubhtijis ustizzigus wihrus, lai 'scho dedfigu wihru meerina, arri pats lehninsch winnam grahmatu rakstijis un laipnigi winnu pamahzijis, lai tik meerigi gaidoht, jo notifschocht wisseem pa prahtam ar labbu ween, bet buhschoht pohsts un nelaiime wisseem, ja ar warru un aplam fahlschoht pohsta karru, kas labbi ne warr idohtees. Garibaldis no Palermas taggad tahlaki nogahjis Siziliass kalnds, fur winna draugi sakrahjahs, bet arri lehnina saldati turpu eet pasargahht, lai ne darra, kas buhtu us launu.

Amerikâ wehrgu-walstim taggad karrâ wehl irr wirfrohka, jo ihstu walstu spehks Deewam pateiz. ka pehz 7 deenu kaufchanahs no Rimondes (wehrgu-walstu sipra galwaspifkata) dabbusjuschi eet atplakat un drohschakâ weetâ nostahtees, fur nu gaida paligu; jo spehks teem falaufts tappis. Sakka ka W'ellana weetâ zelschoht zittu karraleekungu. Linkolns lahgu lahgam usaizina wissu walsti, lai steidsahs nekrushchus doht, arri maksa leelu rohkas-naudu un lohni wisseem, kas karrâ grihb eet; arri jaw fahf Rehgerus nemt pee karrâ-pulkeem paligâ, un tohs Rehgerus atlaisch brihwus, kas wehrgu-walstu usnemtas dakkâs. — bet par to atkal kurnoht laudis. Jo Amerikâ, ir tais walstis fur wehrgus ne turr, ar Rehgereem neweens naw raddis beedrotees, un to wehl turra par leelu launu, ar Rehgeri kohpâ buht karrâ deenessâ jeb zittâ kahdâ beedribâ. Baltee ne eet ar Rehgeri kohpâ ne basnizâ, bet teem irr sawas ih-paschas basnizas. Tâ tad nu ar steigschanohs taifa atkal leelu karrâ-spehku, zerredami tad wehrgu-walstis falauft. Bet tik ahtri ar to ne eet, un tadeht taggad leelas leetas no turrenes gan ne dabbusim dsirdeht. Turprettim Napoleons darbojahs tohs meerinaht, jeb zittus Giropas waldineekus peerrunnaht, lai isteiz atrittuschas wehrgu-walstis par ihpaschu pilnigu walstu-beedribu, un lai tâ ihstas walstis taptu speestas meeru derreht un arri wehrgu-walstis atsiht par tahdu.

§—3.

No Ueepajas puffes. No mallu mallahm flann sianas Awises, ka par wissu Giropas walfara puffi pehz ta leela siltuma, kas pawaffarâ

bijis, patti waffara effoht aufsta un lectus pilna, jebchu wairak launaga wehfsch ween puhfsch. To paschu ir mehss scheinan peeredsam. Sahle, zilko sahles weeta gan discheni augusi, gruhti nahf rohkas, un dasch seena kuschlis rassees lohpeem negahrds walizis. Puhri (kweefchi), rudsi, paldeews Deewam, pee mums naw smahdejami; us waffaraju wifswairak us ausahm, luste flattitees; ir kartupeli taggad wehl smukki sakko. Tad jaw, ja Deews tikkai palihds wissu dabhuht rohkas, buhs mums wairak lo preezatees, ne daschâ zittâ gabbalâ, fur pehz Awischu sinnahm ne effoht wis baggats plahwums gaidams.

Bet fur tad tas aukstums rohnahs ar tahdu wehju, kas gitteem gaddeem arweenu mehds siltumu atnest? — Par to nefenn kahds dabbas pahrmeklets Bahzlemmê, Rossmeblers, rakstija, ka tas aukstums warrbuht zekkotees zaur to, ka schihs pawaffaras agrs siltums par zitteem gaddeem wairak leddus no Seemela juhreas muhschigeem leddus kalneem buhschoht atschlibris, un ka schee leddus blahki, par Atlantass juhru us deenas-widdus pussi atpeldejuschu, scho aukstummu dohdohht. Lassitaji zitti galwu krattija; bet rê, dampfluggi, kas pat schinnis neddekâs gar Atlantass juhru no Amerikas us Giropu nahkuschu, stahsta, ka wehl appaksch 47ta seemela plattuma grahda, kas irr labbi wairak us deenas widdus pussi, ne muhsu Kursemue stahw, uskrehjuschi ne-apstinnameem leddus klaijumeem un kalneem, zaur kurreem winneem deesgan gruht bijis tapt zaur, un kurres wiini daschu burru-fluggi irr redsejuschi noturretu. — Gan nu tahdi leddus gabbali, jo siltâ juhreas uhdeni eepeldejuschu, drihs kuhst, tomeht ne tik aplam drihs; un tas aukstums, lo taggad tê redsam, gan zaur to mums warr rastees. — Warrbuht ka nu atkal nahkuschu gaddu mums buhs johtschu faufa un siltâ waffara zaur to, ka scho pawaffaru jo wallejais leddus buhs prett deenas widdu atpeldejis. Bet kas to jaw taggad drihkschehs noteikt! Seemelis ar leddu irr baggats wihrs, un zil winnam faule par to waffaras laiku kause, to teesu winsch atkal par to seemas laiku fasalde. — e.

Londones appakscha.

Jaw weens ohtrs no teem putneem, kas ais-krehja Londonê tohs brihnumus wissus flat-

ticht, fo tur taggad rahda, irr atkal pahrsfrehjis mahjäs; un irr winneem deesgan fo stahsticht, teem atkal, las naudas un wakkas truhkuma dehl palik-fuschji mahjäs, deesgan fo klauftees. Brassiju weenam tahdam reisneekam, woi winsch arri par Londones appafschu lohshuajis. Pasmehees winsch atteize: Par to tunneli gan esmu staigajis, bet par to jauno dseltes zellu, las appafsch pilsata, ne esmu brauzis un par floaku gehgeri arri ne esmu stahjis. — Warr buht, ka weens ohtrs lassitajs par schihm leetahm gribbehs jo flaidras sinas lassicht. Tapehz fazzischi: Par tunneli nosauz jebkurreu gangi jeb zellu, las us pagrabbawihsi par semmes appafschu irr muhrihts jeb zaur flintu irr iszirfts. Zaw wezzu wezzös laikös tahdus gangus mahzeja taisicht. Babilones pilsata tahds gangis gahja par Ciwratas uppes appafschu no weenas lehnina pilles us ohtru. Londone arri jaw preeksch kahdeem 70 gaddem eezerejahs par Temses uppes appafschu brauzamu zellu taisicht. Reisu reisehm las darbs ienihfa. Bet 1823schä gaddä ihsti winnu usfahla, un 1842trä winnu pabeidse. Gaxumä schim zellam irr kahdas 1200 pehdas. Maksajis winsch irr kahdas 4 miljonus rubl. — Ne fenn atkal Londoneeschi, brauzejem zellu pa-ihfindami, eekrustis par pilsata appafschu dselsha-zellu taisijuschji, gandrihs juhdsi garru, weetahm pee 50 pehdu dsilku appafsch semmes. Schis darbs winneem gan jo weegli nahjis strahdajams, zaur to, ka uhdens strahdneekus ne brihdeja, ka to tunneli par Temses appafschu rohstoh; bet naudas iegahja deesgan, kahdi 7 milj. rublu. — Bet las tahs floakas? Sché, mihtais lassitajs, apdohma papreeksch Londones pilsata leelumun fauschu pulku. Winsch irr kahdas pufsohtras juhdses garsch un kahdu juhdsi plats; nammu irr wairak ne 200 tuhftoschi; un kad pee zu Kursemmju landis, prohti itt wiffus, til pilsatneekus ka semneekus, muischneekus un buhdeneekus sadstihu weenä weetä, tad tiklai buhtu tik dauds fauschu, zil tai weenä Londones pilsatä. Kad nu tahds fauschu pulks us tahdu masu plazzi lahrtu lahrtahm sabahsts, ne buhtu ruhpiigs flaidribas un spohdribas kohpejs, tad winnam us ihfu brihdi wajjadsetu dublös fastrigt un winsch no smirduma ne

warretu glahbtees. Tapehz par wiffu Londones appafschu krustu krustis nestaitami, skunstigi ismuhriti un isrikteti tunneli irr taisiti, zaur kurreem wiffi nelabbumi, wiffi mehli ahtri us leiju, us Temses uppi welkabs prohjam, ne fauschu azzis, ne fauschu deggonu ne aistikkuschji; un Londones eelas weenadi irr fausas un flaidras, bes tahdahm smirdoschahm rinnehm, kahdas mehš sawös pilsatös eelu malläs garz pascheem nammeem wehl redsam. Schohs tunnelus nosauz par floakahm; un par floaku-gehgereem lamma tohs laudis, las par polizijas bahrgu leegschanu behdas ne turredami, flepstu ar wehja-lukturi un maisu par scheem gangeem lohshua, schahdu tahdu dselshu gabbalinu, parettam arri kahdu jo dahrgu-leetu, kahdu sudraba karrotu un t. j. pr. salassidami, las lihds ar mehfleem tur eekrittuschji. — Londones floaku buhschana jaw fenn dikti isflaweta bij; tomehr weens nelabbums ilgi wehl palikka ne-ewehrohts, prohti juhras paisums atspeede Temses uhdeni, un us tahdu wihsi Londones mehli, zaur floakahm Temse eetezzejuschji, reisu reisehm, juhrai aiskrihtoh, tappe rauti us leiju, bet juhrai atkal pluhstoh, tappe atschauti atpakkal; un zaur to wiffswairak par to waffaras laiku smirdoti un sehrgu atnesseja smakka no tahs leelas uppes zehlahs. Ir scho nelabbumu Londoneeschi nupat taisahs paglahbt. Winni ne laisch wairs tahs floakas paschä Temse eelschä, bet rohl Temsei blakku zaur semmes appafschu diwi neganti leelas floakas, kurräs wiffas tahs zittas sawu krahjumu laisch eelschä, un las tohs mehslus us juhras pufsi raida prohjam. Zaw kahdas trihs juhdses irr gattawas; un Gulendereem jaw tahda dabba, ka winni aplam pufszelli ne apstahjahs wis. — Kad nu wehl apdohma, ka wiffur par Londones appafschu nestaitamas truhbes eet krustu krustis, pa kurreahm katram nammam lihds wirsejai tahschai jebkurreu brihdi uhdens tohp gahdabts, ka atkal zaur zittahm truhbahm, las arri par semmes appafschu eet, katram nammam swetschju weetä dedsinajams gahsis tohp peeraidihst, tad gan neweens ne brihnesees, kad jakka, ka par Londones appafschu dauds wairak effoh fo stahsticht, ne par wiffu daschu leelu pilsatu ar leeleem gresneem nammeem un augsteem tobrneem. — e.

Uwischu

peeliffumß.

Missiones

Sinnas.

Nr. 15.

1862.

Nà taggad eet Rihnas leclà semmè.

Gan daschlahrt, mihtee lassitaji, jume par scho leclu leelo semmi irr stahstihß ir Uwises, ir missiones sinnas. Zuhß gan sinneet, ka schi semme lihds pot muhsu laikeem bij wisseem Ciropas laudim tà là aisslehgta; bet ka arri muhsu tizzibas wehsineefchi tur fahkuschi puhletees, un ka Calenderi, Sprantschi, Kreewi ar labbu un ar warru tè eegahjuschi un tabs ilgi aisslehgtaß obßtas un pilßfati irr atwehrufchees Ciropas fugeem un andelneekeem. Arri to juhß sinneet, ka paschà Rihnas semmè irr zehlees leels negants dumpis, un ka schee dumpineeki gandrihs pussi wiffas Rihnas walßs irr uswinnejuschi. Bet nu patlabban tur tabs leetas tà irr fajukufchas un pahrwehrufchees, ka gan derr par scho semmi kahdas sinnas doht. Schi leela Rihnas semme ar saweem 300 miljoneem paganu irr wisseem missiones draugeem augsti wehrà leekama. Kad tas Kungß scho semmi weenteiß pahrpilnam aprassinahß ar sawu schehlastibas leetu, ka tè mallu mallas winna wahrda swehta sehkla fahls dihgß un atseltees lauschu firdis, zil tur ne-isteizomas swehtibas buhs. Bet taggad wehl ta Apustula Pahwila wahrdi tè derr, ka mums jazerre arri prett zerribu.

Stahstisim là taggad tur eet. 1861 gaddà 26. Merzi Calenderu un Sprantschu karrogi wizzinajahß paschà Rihnas lepnà galwas pilßfatà Bekinge. Jaw gaddu papreeksch Calenderi un Sprantschi bij meeru derrejuschi ar Rihnas Keiseru, bet schis to meeru pats bij ar netaisnibu pahrlahpis. Is-gahjuschá gaddà Calenderi un Sprantschi scho Keiseru no jauna uswarreja un to peespeede meeru derreht tahdà paschà sinnà, là papreeksch un wehl aismakfahß, fo Calenderi un Sprantschi par karru bij istehrejuschi. Meers tahdà sinnà bij der-

rehts, ka 14 obßtas un pilßfati Ciropas fugeem un andelmanneem bij pee-eetami un stary scheem tahdi pilßfati, kas neween pee juhmallas stahw, bet arri zittas pee Jan-tfikian uppes, kas gandrihs widdù zaur wiffu Rihnas walßti teff. Paschà Bekinge nu irr allasch japeenemm Calenderu un Sprantschu waldineeku weetneeki, un tè là arri tannis zittas pilßfatòß ir andelmanneem ir missionareem atwehrts zeffsch.

Kad warreja dohmaht, ka Rihnas waldischana jaw daschlahrt Ciropas laudis peewihlusi, arri taggad luhlohs faderretu meeru pahrlahpt. Bet tas taggad til drihs ne notiks gan. Zo patte waldischana tur gluschi pahrwehrufchees. Brohteet, kad Calenderu un Sprantschu karra-spehß galwas pilßfatu uswarreja, tad pats Rihnas Keisers ar wahrdu Jénwang bij aissbehdsis pahrt teem kalneem, kas Mongotu semmi no Rihnas schkirr. Bij pateesi schis Keisers nelaimigß zilweßs; no ta laika, kad jahze waldisht, nemeers un dumpis Rihnas semmè plohsijahß, ihpaschi tas leclais dumpis, par fo zittlahrt effeet lassijuschi un fo arri wirsù veeminnejam. Schee dumpineeki paschi fauzahß par Taipin laudim t. i. par deewabihjigeem laudim, un tee zitu neko ne grihbhoht, ka to taggadeju waldineeku zilti, kas no Mongotu tautas isgahjuschi, nozelt un ihpaschu Kineseru waldischanu eezelt; turflahß tee arri wiffus Kineseru elkus samaita un uszehluschi sawu ihpaschu tizzibu, kas ar paganu mahneem un kristigahm mahzibahm brihnischligi irr fajaukta. Pats Rihnas Keisers Jén-wang bij zilweßs, kas pawiffam meefas kahribahm bij pade-wees un par zittu neko ne behdaja; winsch pats tà bij samaitajees, ka 30 gaddus wezz breeßmigas mohlås nomirre. Tas notikke 22trà Augustà 1861 gaddà. Keisers preeksch sawas mirschanas pats

bij nospreedis, ka pehz winna par waldineeku buhtu ne winna wezzakais brahliis K a n g s wahrda, arri ne winna pascha dehls no paschas Reiserenees dsim-mis, bet kahds dehls, ko weena no winna seelahm feewahm bij dsendinajuse, sehns 9 gaddus wezs. Schim par paligu bij peelikta winna mahte un wehl kahdi septini wihri par padohma-dewejeem. Jaunais Reisers ar sawu mahti un saweem drau-geem nu nahze Bekingè — bet pepeschi wiffas lee-tas pahwehrtahs. Ne sinnu sklaidri zaur ko tà no-tikke: ta jauna Reisera mahte tikke aisdshita proh-jam, zitti no winna padohma-dewejeem tàpat aie-dshiti, zitti pee nahwes pasuddinati, un nelaika Reisera brahliis K a n g s nu zehlahs par waldineeku. Schis wihrs irr tohti teizams, prahigs un taisns zilweks, kas jaw sennal, kamehr karsch bij ar En-lenderem un Sprantscheem, arweenu tohs labba-kus padohmus bij dewis, pehz, kad nelaika Rei-sers bij isbehdsis no Bekinges, winsch wiffas lee-tas bij isweddis. Taggad nu schis waldineeks taisni un ustizzigi turrabs pee ta faderreta meera tà, ka warr zerreht, ka tas pastahwehs.

Bekingè taggad nu Calenderu un Sprantschu un arri zittu Giropas waldineekn weetneeki. Spran-tschi tuhlin sahkuschi sawus Kattotu preesterus lee-leem barreem turpu nosubht, tee paschà Bekingè wezzu wezzo Kattotu basnizu, kas pawiffam bij sa-gruüfi, atkal brangi uštaihsjusch. Arri no ewan-geliuma draudses kahds missionars wahrda Klokers Bekingè atnahze, bet kad schis peegahje pee Calen-deru weetneeka isluhgtees, ka tas palautu arri muhsu tizzibas missionareem tur strahdaht, tad schis bahrgi tam atfazzija, ka tam tè ne effoht ko darriht. Pawelti wiffa luhgschana, missionarim bij ja-eet prohjam. Tomehr par mehnescha laiku Klokers atkal nahze Bekingè. Kahds Kineferu kum-misars to prassija pehz passès; Klokeraam tabs ne bij. Tapehz no jauna pawehleschenu dabbuta aie-eet. Wehl ne gribbeja klauhsht, bet mahju saim-neeks winnu ismette pa durwim; tà tad ohtureisi Klokeraam bij ja-eet prohjam. Brihnum's gan, ka-mehr Sprantschu Kattotu preesteri Bekingè basnizu uštaihs un bes bailehm mahjäs un pa eelahm sawu tizzibu mahza, Calenderu weetneeks sawas paschas tizzibas beedri aisdseenn prohjam. Muhsu tizzibas missionei tiklai masa zerriba atkal zehlfesès. Zo ar Calenderu weetneeku pawehleschenu missionees

dasters Lamart paschà Bekingè irr apmettees, kur winsch apteeki un flimmu nammü eetahsjüs. Te winsch teem flimneekem lihds ar to muhschigu ahr-steschenu warr doht derrigas sahles preeksch winnu dwehseleh'm.

(Turplifam beigums.)

Par paganu atgreeschenu.

(Stattees Nr. 14.)

3) Bet woi tad pagani arridsan atgreeschahs no saweem grehkeem, woi winni arridsan pa-klansa ta labba ganna balsi? — Us scho tre-fchu jautaschenu muhsu draugs Ugo Ahns jum's atbildes ar scho stahstu. — Deenas-widdus Awrikà dshwo wezs, wezs paganu kehnihsch, kam wairaf ka simts gaddu. Sirmais lihds paschahm sawahm wezzahm deenahm bes wiffas Deewa atshichanas til wezzäs paganu negantibäs ween bij dshwojis. Kad winnam prassija: „Woi tew kahda dwehsele?“ tad winsch atbildeja: „To es ne sinnu;“ kad win-nam prassija: „Kur tu tiksi, kad buhfi mirris?“ tad winsch atbildeja: „Tad es cejchu semmè;“ kad tam prassija: „Woi buhs kahda muhschiga dshwo-schana?“ tad winsch atbildeja: „To es ne sinnu.“ — Us tahdu nomirruschu un sakaltuschu semmi kritte Deewa wahrda dahrga sehkla un redsi, schis wezzais paganu kehnihsch, kas jaw pee dshlwas meesas gandrihs bij nomirris, sahze mahzitees, sahze Deewa wahrdu's eenemt, sahze sawus greh-kus noschehloht, sahze tizzeht un mihleht. — Kad winsch pee tizzibas bij nahjis un us sawu leelu luhgschenu swehtu krittibu dabbutis, tad winsch preezajahs ka behrns un ne sinnaja ko runnaht un darriht no leela sids preeka. Kad winnam prassija: „Kapehz tu taggad til preezigs?“ tad winsch atbildeja: „Nu es esmu debbesis;“ kad us winnu fazzija: „Kà tad debbesis? tu taf wehl effi sem-mes wirsä,“ tad winsch fazzija: „Mans Jesus irr pee mannim, tadeht es esmu debbesis.“ — Redseet, draugi, tè tahda dwehsele, par ko war-ram fazzih: „Winna bij nomirrusi un atkal irr tappusi dshwa, winna bij pasuddusi un irr at-rasta!“ tè tahda dwehsele, par ko muhsu Pestitaj's sakka schihs swehtdeenas ewangeliuma: „Buh's lihgsniba par weenu paschu grehzineeku, kas atstah-jahs no grehkeem, wairaf nekà par dewineem un dewindesmits taisneem, kam ta atstahschana no

grehkeem ne waijaga." — Deescham, draugi, pagani daschureij muhs kristigus zilwekus aplaune ar sawu tizzibu un mihlestibu. Tur deenas-widdus Awrikâ, prohti Kapsemme, taggad leelas kristigas draudses irr eetaisijuschahs, kas no daschadahm paganu tautahm, melnahm un bruhnahm, irr zeh-luschahs. Schahs kristigas draudses pastahwigi turrahs pee Kristus mahzibas, un neween swehtdeenâs; bet arridsan paschâs darba deenâs pa pulkeem sanahl sawôs Deewa nammôs, lai tohs gahrdus Deewa wahrduhs dabbutu dsirdeht; schahs draudses atschkirr no sewim wiffus dschrajus un neschklihstibas kalpus un tahdeem nekauj wis pee Deewa galda peestaigah, kamehr sawus grehkus ne grihb nolift; schahs draudses ne lauj wis ammatneefkeem un pabrihka laudim pa swehtdeenahm strahdaht jeb pa swehtdeenâs laiku ar eisenbahni braukt, jo kad pasauliga waldischana tâ darritu, tad neweens ne brauktu lihds, bet tuhliht zittu eisenbahnes beedribu eezeltu; schahs draudses tuhlfstosch tuhlfstoschus dahlderu naudas dohd preefsch nabbagu kohpschanas, preefsch paganu atgreeschanas un preefsch slimneeku apkohpschanas. —

Draugi, mihtee, kad to dsirdam, tad mums jafakka: Kungs wairo muhsu tizzibu un mihlestibu; kad to dsirdam, tad mums jafakka: Bateesi, missionaru darbs naw pa welti, bet teel no ta Kunga swehtihstis un wairohts! — Tadeht mehhs grihbam wiffu darriht, lai tee pasudduschu pagani teel melleti, atrasti un dsihwi darriti. Us to muhs pasflubbina schihs swehtdeenâs ewangeliums por to labbu gannu Jesu Kristu, kas to pasudduschu melle, kamehr tas to atrohd; us to pasflubbina muhs tee Zahna swehtli, kas schogadd schinni paschâ swehtdeenâ eekriht. Jo par ko Zakarias pee sawa dehla Zahna dsimschanas to Kungu til augsti teize un slaweja? Par to, ka Zahnis eeschoht preefschâ zellu fataisihst tam Kungam Jesum, tam aufellim no augstibas, ka tas teem atspihdetu, kas sehsh tumfiba un nahwes ehnâ, un winnu kahjas atgreetu us to meera-zellu. Un kur tad Zahnis tas kristitajs sawu saujeja balsa lifte atskanneht? Dufnesi, kur Jesus tas labbaâs gans tohs pasudduschus melle. — Tâ Zahnis Jesum eet preefschâ un winnom to zellu fataisa; tâ Zahnis Jesum to pasudduschu peewedd, lai tas pee Jesus kahjahm paleel muhschigi. Râ nu Jesus tolait to pasudduschu

melle zaur Zahni, tâ winsch schodeen to pasudduschu melle zaur sawu draudst un zaur saweem mahzitajeem un Missionareem. — Jo ko Zahnis sluddinaja? Atgreeschânu no grehkeem un peedohschânu to grehku zaur Jesu Kristu to Deewa jehru. — To paschu arri sluddina muhsu mahzitaji un Missionari: „Atgreeschatees no grehkeem, jo ta debbesu walstiba irr tuwu klahht nahlfu, fataisfeet ta Kunga zellu, darrait lihdsenas winna tekka.“ Jo tas Kungs nahls, winsch nahls un „wiffa meesa redsehs ta Kunga gohdibu“ un „ta semme buhs pilna tahs atsihschanas ta Kunga, itt tâ uhdens to juhrahs dibbenu apllahj.“ Amen. St.

No Turku semmes.

Kahds Amerikaneeschu ewangeliskas draudses missionars, kas jaw fenn gaddus Turku semme Deewa wahrduhs irr sluddinajis, ne fenn Awises sinnas irr dewis, par ko lohti japreezajahs un jabrihnojahs; winsch par ewangeliskas draudses buhschânu un darbu Turku semme stahsta tâ: Jhsôs wahrduhs es grihbistu isteikt, ko eeksch 30 gaddeem, kamehr Turkusemme strahdaju, esmu peedsihwojis un redsejis. Kad preefsch 30 gaddeem atpakkat scheit pahrnahzu, tad schê ne bija neweens kristigs missionars, neds Turku semme, neds Berseeschu semme. Taggad winnu skaitlis irr 151; un scheem 151 missionareem par paligu strahda labs pulks mahzitaju un zittu draudses kohpeju no paschâs Turku tautas. 1840tâ gaddâ Beirutes pilfatâ ne bija neweens Turkis, kas buhtu ewangeliuma tizzibu peenehmis, un pa wiffu Turku semmi nekur ne bija nekahda kristiga ewangeliska draudse; taggad par wiffu Turku semmi rohnahs 40 ewangeliskas draudses un ishswehtdeenâs kahdâs 100 weetas Deewa wahrdi tohp schkihsti un skaidri sluddinati. 1830 gaddâ neweena gramata gandrihs ne bija drilleka semmju lauschu wallodâ; ta weeniga gramata, kas preefsch teem bija farakstita, bija: Robinsons Krushinsch, ko Wenezias pilfatâ Turku wallodâ bija pahrtulkosjuschi. Taggad mums irr Turku wallodâ pahrtulkota wiffa bihbele, un winna irr til jauki tulkota, ka iklatris apdohmigs lassitajs to warr labbi saprast. Wes tam irr farakstitas dauds masas gramatinas, kas ewangeliuma tizzibu israhda. 1830tâ gaddâ wiffa leelâ Konstantinopoles pilfatâ bija tiklai weena weeta, kur bihbeli

warreja dabbuht pirkt; tumfch kambaris kahdâ tumfchâ eelas faktâ. Scho kambariti par neddefu weenreis atdarrija, tad fleepeni ar leelahm bailehm kahdi retti pirzeji rahdijahs, kas meklesja to grahmatu, kas wisseem Turkeem bija par leelaku reebjumu. Taggad Amerikas missionareem Konstantinopolê irr leels trihs tahschu noms paschâ pilsata widdû tahdâ eelâ, kur dauds staiga, brauz, pirk un pahrdohd; schis namâ no pagrabba lihds behnineem irr wifschadu swehtu grahmatu pilns. Tur irr bihbeles, dseejmu grahmatas, kristigas mahzibas grahmatas un t. pr.; illatres, kas tahdu grahmatu gribb pirkt, drohschi warr ee-eet. Iddeenâs no scha namma fuhta leelas grahmatu pakkas us zitteem Turku walts pilsateem un schdschahm. Wehl ohtra weeta, kur kristigas grahmatas pahrdohd, irr Peerâ, Konstantinopoles ahrspilsatâ, kur Giropçeri dschw. Wes tam wehl zaur wiffahm pilsata eelahm staiga apfahrt grahmatu pahrdeweji, kas bihbeles pahrdohd kahdâs peezpadefmit lihds diwdesmit wallodâs; jo tik dauds wallodâs leelâ Konstantinopoles pilsatâ runna! — Woi tahs naw preezigas sinnas? Woi tur, kur tohs Deema wahrdus tik baggatigi sehj ne drihktam auglus zerrecht? — Lai luhdsam to Kungu, wiensch gribbetu sawu raffinu doht, lai swehta sehklina dihgst un augfojahs, nabageem Turkeem par muhschigu swehtibu! N. B.

Sluddinaschanas.

Wiffadus rijas-sectus warr dabbuht Jelgawâ passes eelâ **Nr. 10.** pee addatu taiſitaja **Bonzela.**

Korku pahrdohschana no Kriegsmanna pabribka irr Jelgawâ, Kattoku eelâ, kauymanna lunga S. A. Schmechmanna bohtê, kur maifi ar 5000 lorkeem tohy pahrdohiti. Tee allus-korki no pirmas sortes taggad lehtaki dabbujami, prohti: 1 rubuli par tuhktoti. 3

Wiffi tee, kam pee ta bijuscha Krohna Nuru muischas Blaisu fainneeka **Krischjahna Sikkmanna**, par furra mantu konkurse spreesta, jebkahdas parradu prassichanas buhtu, tohy usfaukti, **lihds 22tram Septemberim f. g.** schê peeteiktees un skaidras parahdischanas peenest. Kas tanni peeminnetâ terminâ ne atnahks, tas nefad wairs ne taps klausihits. 3

Krohna Nuru muischas pag. teesâ, 21mâ Juhli 1862. (Nr. 842.) Peeschdetajs J. Kleinberg. (S. W.) Teefas-sfrihweris Berg.

Wiffi tee, kam pee ta bijuscha Krohna Nuru muischas Dimsu fainneeka **Jahna Meijera**, par furra mantu konkurse spreesta, jebkahdas parradu prassichanas buhtu, tohy usfaukti, **lihds 22tram Septemberim f. g.** schê peeteiktees un skaidras parahdischanas peenest. Kas peeminnetâ isflehgshanas terminâ ne atnahks, tas wairs nefad ne taps peenemts. 3

Krohna Nuru muischas pag. teesâ, 21mâ Juhli 1862. (Nr. 843.) Peeschdetajs J. Kleinberg. (S. W.) Teefas-sfrihw. Berg.

Wiffi tee, kam pee ta bijuscha Krohna Lypstu muischas Bauflu fainneeka **Janna Sidwalda**, par furra mantu konkurse spreesta, jebkahdas parradu prassichanas buhtu, tohy usfaukti **lihds 22tram Septemberim f. g.** schê peeteiktees un skaidras parahdischanas peenest. Kas peeminnetâ isflehgshanas terminâ ne atnahks, tas nefad wairs ne taps klausihits. 3

Nuru muischas Krohna pag. teesâ, 21mâ Juhli 1862. (Nr. 841.) Peeschdetajs J. Kleinberg. (S. W.) Teefas-sfrihw. Berg.

Wiffi tee, kam pee ta nomiruscha Krohna Pleppju muischas Pleppischu fainneeka **Kahrla Kreizberga**, par furra mantas us angstaku pawehleschannu konkurse spreesta, jebkahdas prassichanas buhtu un kas jaw fennal bija peeteiksches, tohy no jâuna usfaukti, **lihds 22tram Septemberim f. g.** schê peeteiktees. Turklacht tohy tee paschi peedraudeti: kas peeminnetâ isflehgshanas terminâ ne atnahks, tas nefad wairs ne taps klausihits. 3

Nuru muischas Krohna pag. teesâ, 21mâ Juhli 1862. (Nr. 840.) Peeschdetajs J. Kleinberg. (S. W.) Teefas-sfrihw. Berg.

S i n n a.

Dê sinnamu darram, ka **Latweeschu Awischu** namâ taggad irr Leelajâ eelâ, Kreisstohlai blakkam, fudraba-kalleja **Gggingka namnâ** ar to jauno **Nr. 28.** tanni ehrbegi, kas wahrteem teescham prettim stahw. Pee wahrteem silla tahpele ar to selta rakstu: **Latweeschu Awischu** namâ. Schulz.